

به مناسبت روز جهانی غذا ؛ غذا و چالش‌های پیش رو

مهندس علی زند اکبری عضو سازمان نظام مهندسی و نظام دامپزشکی کشور و کارشناس مواد غذایی

امروز ۲۴ مهر ۱۴۰۰ مطابق با ۱۶ اکتبر ۲۰۲۱ میلادی برابر است با روز جهانی غذا، که شعار امسال آن "غذای ایمن امروز برای فردایی سالم" است. این روز جهت پاسداشت تاسیس سازمان فائو (سازمان خواربار و کشاورزی ملل متحد) نامگذاری گردیده است، تشکلی که در سال ۱۹۴۳ و در ویرجینیای آمریکا توسط ۴۴ کشور عضو سازمان ملل متحد خود را متعهد به تشکیل چنین سازمانی گردانید.

اتفاقی که روی داد و با برگزاری اولین نشست خود در ۱۹۴۵ در کانادا به عنوان یک سازمان بین المللی اعلام موجودیت نمود، مقر اصلی این سازمان تا سال ۱۹۵۱ در شهر واشنگتن مستقر بود و سپس به شهر رم پایتخت ایتالیا منتقل گشت که تا به امروز نیز در همین شهر به فعالیتهای خود ادامه داده است. در حال حاضر فائو به ۱۸۳ کشور خدمات متنوعی در حوزه های تخصصی خود ارائه می نماید و با سازمانها، اتحادیه های کارگری، نهادهای مدنی و تشکلهای علمی و ... همکاری و تبادل نظر می نماید.

اولین جشن روز جهانی غذا در سال ۱۹۸۱ در ۱۵۰ کشور جهان برگزار گردید. روزی که سازمان‌های بین‌المللی و ان‌جی‌او‌های فعال در زمینه کشاورزی، خواربار و مواد غذایی در زمینه‌های مربوطه و بسترسازی برای پیشگیری از فقر و گرسنگی و جلوگیری به‌منظور از بین رفتن محیط زیست با یکدیگر ارتباط برقرار می‌نمایند و به همفکری و تلاش پرداخته و با همگرایی، موجبات استفاده از تجربیات در خصوص پرورش مواد غذایی سالم، نحوه تغذیه، انتقال فناوری و ... از کشورهای پیشرفته و توسعه یافته به کشورهای در حال توسعه و دارای منابع محدود را فراهم می‌آورند.

کشور عزیزمان ایران نیز از هفتم آذر ۱۳۳۲ عضو فعالی از این سازمان است و در قالب پروژه‌های مختلف با این سازمان در حال همکاریست، هر چند امید آن می‌رود با توجه به وسعت، امکانات و تجربه کشورمان این همکاریها گسترده‌تر گردد.

بهرحال فائو اکنون سازمانی منسجم است که خود را تا حد ممکن از هیاهوهای سیاسی دور نگه داشته و جنبه تخصصی و موثر خود را با حداقل حاشیه و با دیدی جهانی و انسانی به پیش می‌برد، این سازمان به واسطه شبکه منسجمی در سرتاسر جهان و با داشتن بیش از نود اداره به کشورهای مختلف خصوصا، کشورهای در حال توسعه در خصوص شیلات و کشاورزی، جنگل و مرتع داری و بالا بردن کیفیت غذایی و مدرنیزه کردن محصولات آن فعالیت دارد.

هدف اصلی فائو اساسا با تمرکز برارز بین بردن فقر و گرسنگی در جهان بر پایه هفتاد سال تجربه، مطالعه، تحقیق و ارائه خدمات تمربخش در این زمینه می‌باشد. یکی از مهمترین فعالیتهای سازمان خواربار و کشاورزی ملل متحد در اختیار قرار دادن اطلاعات به روز و دقیق در حوزه پیشگیری و کنترل (و در حد امکان)، ریشه کنی آفات و بیماریها در قالب منبعی وسیع وهمگانی از آموزش و اطلاعات با نام " آگروستات" می‌باشد، که البته در حال حاضر " فائو ستات" نامیده می‌شود.

شناسائی کشورهای دارای سوء تغذیه و تقسیم عادلانه محصولات غذایی بین نیازمندان در کشورهای مختلف خصوصا جهان سوم از مهمترین اقدامات این سازمان است که به خصوص در دو دهه اخیر پیشرفتهای قابل توجهی خصوصا در کشورهای آفریقائی داشته است. درکل هدف این سازمان افزایش سطح کیفی و بهبود مواد غذایی و زندگی مردم جهان همزمان با تقابل با سوء تغذیه در دنیا و ارائه اطلاعات لازم در

چارچوب فعالیتهای خود به مردم است.

روز جهانی غذا و چالشی به نام : سلامت مواد غذایی

قاعداً هر انسانی به منظور کسب حداکثر انرژی نیاز به تامین سرچشمه آن یعنی مواد غذایی دارد، این روزها چالش بزرگ کشورهای جهان تامین غذای سالم جهت کسب انرژی لازم در جوامع خود است. استفاده از کودهای شیمیایی که در کارخانجات مربوط به آن و به منظور افزایش بهره وری کمی مورد بهره برداری قرار می گیرد، تبدیل به یکی از نگرانیهای مدیران غذایی کشورهای جهان شده است، اثرات جانبی مواد شیمیایی افزایش دهنده تعداد، حجم و یا ایجاد جذابیت بصری غذایی که تا حدود زیادی نیز ناشناخته مانده است، کشورهای دنیا را مجاب به توسعه بخش تحقیقات و بررسی ویژه هر نوع مواد غذایی نموده، از طرفی سیستمهای بازرسی و نظارت نیز با توجه به تکنولوژیهای روز، گسترده و دقیقتر شده تا از اثرات سوء مکملهای تهیه و پرورش مواد غذایی بیش از پیش جلوگیری نمایند.

از سوی دیگر تغییرات اقلیمی و خصوصاً گرمایش زمین بر اثر افزایش گازهای گلخانه ای نیز ضمن ایجاد تغییر الگوهای پرورش، رشد و توسعه مواد غذایی در دنیا، موجبات برهم خوردن توازن اکوسیستمی اقلیمهای مختلف جهانی را نیز در برداشته است که در نتیجه آن خشکسالیهای نگران کننده ای در منابع تامین آب دنیا را منجر شده است، خشکسالی در مناطقی که همواره دارای ذخایر آب طبیعی بوده اند و حال از بین رفته اند.

منابع تجمع آب منطقه ای در دنیا همچون تالابها، دریاچه ها و رودخانه ها بر اثر سیلهای حاصل از تغییرات اقلیمی، مضاف بر دخالت عوامل انسانی، همچون بهره برداری بی برنامه از منابع آب زیرزمینی و آلوده شدن این منابع بر اثر پسماندهای شیمیایی کارخانه های مختلف، از جمله نگران کننده ترین دغدغه های غذایی کشورهای دنیا است و علاوه بر خسارات غیر قابل جبران زیست محیطی، خطرات تغییرات اجباری الگوهای پرورش و استفاده بدون تحقیق از مواد غذایی را نیز در بر خواهد داشت. اتفاقاتی که جز با بررسیهای دقیق علمی، برنامه ریزیهای منسجم و اجراهای دقیق قابل پیشگیری نمی باشد.